

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา*

รักชนก กุดนอก^{1*} กานต์ เนตรกลาง²

¹นักศึกษาลัทธิศาสตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

²อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

*Corresponding Author, E-mail : 65D0101214@nrnu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ปีการศึกษา 2566 จำนวน 351 คน โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ซึ่งมีค่าความเที่ยงตรงเท่ากับ 0.94 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.99 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องพัฒนาในด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล โดยยอมรับฟังความคิดเห็น และกระตุ้นให้บุคลากรใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ด้านการรู้ดิจิทัล ต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้ และทักษะในการใช้เทคโนโลยี โดยการฝึกอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน และตระหนักถึงความปลอดภัยทางไซเบอร์ ด้านการสื่อสารดิจิทัล การใช้เทคโนโลยี และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ด้านความเป็นมืออาชีพทางดิจิทัล โดยการระดมทรัพยากร รวมทั้งให้การสนับสนุนงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ และด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล โดยสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม สร้างระบบสารสนเทศที่ดี

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา; ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล; ผู้บริหารสถานศึกษา

* Received: 12 April 2024, Revised: 6 June 2024, Accepted: 21 June 2024

Guidelines for the Development of Digital Leadership of School Administrator under The Secondary Educational Service Area Office Nakhon Ratchasima

Rukchanok Kutnok^{1*} Kant Netklang²

¹Department of Educational Administration, Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Nakhon Ratchasima, Thailand

²lecturers, Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University

*Corresponding Author, E-mail : 65D0101214@nrru.ac.th

ABSTRACT

The purposes of this research were to study and compare the digital leadership skill of the school administrators divided by the working positions and to study the guideline for developing digital leadership skill of the school administrators under secondary educational service area office Nakhon Ratchasima. The research sample were 351 school administrators and teachers under secondary educational service area office Nakhon Ratchasima in academic year 2023, selected by multi-stage sampling and 5 experts, selected by purposive sampling. The research instruments were interview form and questionnaire with the content validity of 0.94 and the reliability of 0.99. The statistics mean, standard deviation and t-test were used in this research. The research results were: 1) The digital leadership skill of school administrators under secondary educational service area office Nakhon Ratchasima overall and individual aspect were at high level; 2) The comparative results of the digital leadership skill of the school administrators under secondary educational service area office Nakhon Ratchasima classified by working position, overall was different at the .05 level of significant; 3) The guideline of developing digital leadership skill for school administrators under secondary educational service area office Nakhon Ratchasima revealed that the school administrators must develop in digital vision aspect by open minded on others' opinion and encourage personnel to use digital technology. Digital literacy aspect, self-improvement on having knowledge and skill on technology by training, seminars, observing exemplary behavior of others administrator and consider on cyber security. Digital communication aspect, using of technology and creating collaborative network. Digital Professionalism aspect, financial resource mobilization for education including efficiently support the budget. Creating digital learning culture aspect, create organizational culture on having morality and ethics and well managed information system.

Keywords: Guideline of Developing; Digital Leadership; School Administrator

บทนำ

ปัจจุบันโลกอยู่ในยุคที่เทคโนโลยีมีความก้าวหน้าอย่างก้าวกระโดด ส่งผลให้วิถีชีวิต สังคม และการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เกิดการเปลี่ยนแปลงในหลากหลายมิติ รวมถึงการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะของภาครัฐ การปรับระบบการบริหารจัดการภาครัฐให้เป็นรัฐบาลดิจิทัล การสื่อสารมวลชน รวมไปถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในภาคการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) เทคโนโลยีจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีคุณภาพตามความต้องการของประเทศ จึงเป็นหน้าที่สำคัญของสถานศึกษาในฐานะองค์กรที่รับผิดชอบด้านการจัดการศึกษา ที่ต้องมุ่งจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับทิศทางการเปลี่ยนแปลงไปของสังคมยุคปัจจุบัน ซึ่งผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางของการบริหารจัดการศึกษานั้นคือผู้บริหารสถานศึกษา (เจษฎา ชวนะไพศาล, 2563)

ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นตัวแปรสำคัญในด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งโดยเฉพาะในยุคดิจิทัลที่ผู้บริหารจำเป็นต้องมี “ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล” หมายถึง ทักษะที่ผู้นำในยุคดิจิทัลต้องมีก็คือ ผู้นำที่สามารถนำพองค์กรให้ดำรงอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการบริหารงาน การเป็นภาวะผู้นำในการบริหาร องค์กรยุคดิจิทัลจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงซึ่งประกอบไปด้วยมิติในด้านของมิติ วิสัยทัศน์ ผู้นำต้องทำการยอมรับและนำเทคโนโลยีเข้ามาเปลี่ยนแปลงนำไปสู่ความสำเร็จ ตามเป้าหมาย สู่การปฏิบัติที่ให้บรรลุผลสำเร็จ ผู้บริหารโรงเรียนในยุคดิจิทัลจึงต้องพัฒนา ตนเองให้มีความรู้ ความสามารถ คุณลักษณะ ทักษะ ประสบการณ์ทางการบริหาร การศึกษา เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ทันเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล ทั้งนี้ ผู้บริหารจำเป็นต้องพัฒนาตนให้มีทักษะจำเป็นสำหรับผู้บริหารในยุคดิจิทัล และพัฒนาความรู้ ประสบการณ์เหล่านี้ เป็นสมรรถนะในการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล การศึกษาในยุคดิจิทัลจะประสบความสำเร็จได้นั้นจะต้องอาศัย ความร่วมมือ ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา ผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพในยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญและมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้จากระบบการศึกษา ทั้งประสิทธิภาพของการบริหารและประสิทธิผลของสถานศึกษา (ดาว รุวรรณ ถวิลการ, 2564)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดให้สถานศึกษานำดิจิทัลเทคโนโลยีมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารอย่างเป็นระบบ การนำข้อมูล Big Data เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลผู้เรียน ข้อมูลครูผู้สอน ข้อมูลสถานศึกษา รวมไปถึงข้อมูลงบประมาณที่จำเป็นมาวิเคราะห์เพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) โดยในศตวรรษที่ 21 สถานศึกษามีความจำเป็นต้องเข้าใจบริบทขององค์กรที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วที่เข้ามามีผลกระทบต่อการบริหารสถานศึกษาอย่างมาก โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมภายนอกทางเทคโนโลยีที่เป็นทั้งปัจจัยเอื้อและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการบริหารงาน ล้วนส่งผลทำให้ผู้เรียน การเรียนรู้ ครูผู้สอน เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลเปลี่ยนแปลงตามไป

ด้วยดังนั้น ภาวะผู้นำดิจิทัลจึงหมายถึงการนำของผู้บริหารองค์กรในยุคดิจิทัลที่มีพฤติกรรมสามารถนำองค์กรโดยใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมดิจิทัลเพื่อเป็นกลไกสำคัญที่จะขับเคลื่อนผลลัพธ์ของสถานศึกษา ทำให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีระบบส่งผลให้งานเกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2561)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ได้มีการนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) มาเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ เป็นแนวนโยบายของการขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีนวัตกรรมดิจิทัล ซึ่งมีโรงเรียนในสังกัดเพียงส่วนน้อยที่สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการศึกษา ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมาได้มีแนวทางในการพัฒนาในด้านเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจรู้จักวิธีการ ป้องกันและแก้ไขเกี่ยวกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ การพัฒนารูปแบบและวิธีการจัดการเรียนรู้ สื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษาสำหรับ คนพิการ การวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับการพัฒนาศักยภาพของเด็กพิการและเด็กด้อยโอกาส การพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีศักยภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา, 2565) แต่จากแนวทางในการพัฒนาดังกล่าว ก็ยังคงมีผู้บริหารสถานศึกษาบางส่วนที่ยังไม่เห็นถึงความสำคัญ หรือเห็นถึงการใช้ประโยชน์ของเทคโนโลยีดิจิทัลในการขับเคลื่อนสถานศึกษา ดังนั้นจึงควรมีการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งถือเป็นผู้นำสูงสุดในสถานศึกษา ให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ทันท่วงทีต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี เพื่อให้ผู้บริหารสามารถพัฒนางานในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากความเป็นมา ความสำคัญ และปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล อันจะนำไปสู่การพัฒนา คุณลักษณะ ความรู้ ทักษะ ความสามารถในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาทักษะแห่งอนาคตของผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา รวมจำนวน 3,533 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 135 คน และครูผู้สอนจำนวน 3,398 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา รวมจำนวน 351 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 14 คน และครูผู้สอน จำนวน 337 คน กำหนดขนาดของตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie และ Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) และดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling)

2. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์จากผู้มีคุณสมบัติครบทั้ง 2 ข้อ ดังนี้

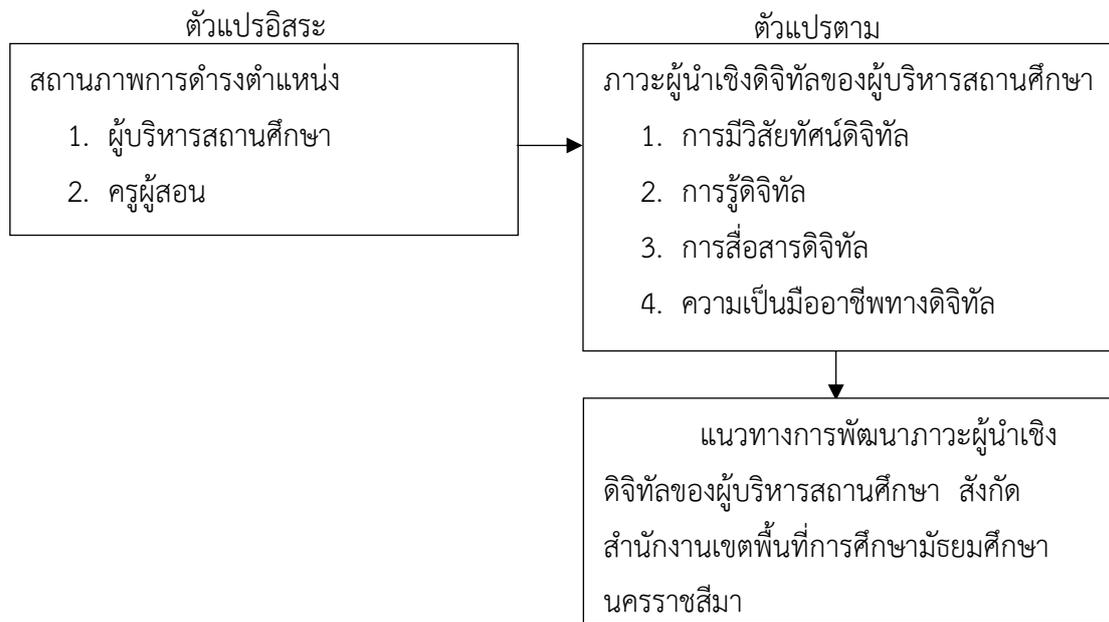
1) มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา หรือบริหารการศึกษา หรือเป็นนักวิชาการมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี

2) ได้รับการยกย่องจากองค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวข้องในการเป็นผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษา หรือบริหารการศึกษา หรือมีความโดดเด่นด้านเทคโนโลยีดิจิทัล หรือมีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าเชี่ยวชาญหรือเทียบเท่า

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาจากนักวิชาการหลายท่าน ซึ่งประกอบด้วย จันทนา แสนสุข (2559); ญัฐวุฒิ พงศ์ศรี (2560); ปกรณ์ ลีสกุล (2561); ทินกร บัวชู (2562); ทิพวรรณ ล้วนปลีกสกุล (2562); สุกัญญา แซ่ม้อย (2562); อารีร์ น้ำใจดี (2562); สุขญา โภมลวานิช (2563); ชีวิน อ่อนละอ อสุชาติ บางวิเศษ กานนท์ แสนภา และสวิตา อ่อนลออ (2564); จารุพันธ์ ผิวผาง ทศนา ประสานตรี และสุมาลี ศรีพุทธรินทร์ (2564); จิตรกร จันทร์สุข และจิรพันธ์ วัชรกุล (2564); ดาวรรุวรรณ ถวิลการ (2564); เอกรัตน์ เชื้อวังคำ และวัลลภา อารีรัตน์ (2564); เลอศักดิ์ ตามา และสุมาลี ศรีพุทธรินทร์ (2564); Sieber (2013); Sheninger (2014); Zhu (2017) และ Sullivan (2018) ได้องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล 2) การรู้ดิจิทัล 3) การสื่อสารดิจิทัล 4) ความเป็นมืออาชีพทางดิจิทัล และ 5) การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล

ซึ่งสามารถนำมาแสดงด้วยผังกรอบแนวคิดในการวิจัยแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ได้ดังภาพ 1.1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม (Questionnaire) ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) โดยสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพการดำรงตำแหน่ง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert โดยแต่ละระดับมีการแปล ความหมาย ดังนี้

5 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลอยู่ในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลอยู่ในระดับ มาก

3 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลอยู่ในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลอยู่ในระดับ น้อย

1 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

โดยครอบคลุมภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล จัดเรียงเนื้อหา ข้อคำถามตามลำดับ ขององค์ประกอบที่นำมาศึกษา จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล 2) การรู้ดิจิทัล 3) การสื่อสารดิจิทัล 4) ความเป็นมืออาชีพทางดิจิทัล 5) การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล

2. แบบสัมภาษณ์ (Interview) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยกำหนดประเด็นการสัมภาษณ์จากผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ของข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในแต่ละด้าน มาเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม

5.1.1 ผู้วิจัยประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

5.1.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลในการตอบแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยดำเนินการประสานและเก็บรวบรวมแบบสอบถามทั้งด้วยตนเองรับและส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และทางออนไลน์ จำนวน 351 ฉบับ ได้กลับคืนมา 351 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5.2 การเก็บรวบรวมด้วยการสัมภาษณ์

5.2.1 ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อนัดหมายวัน เวลา สถานที่กับผู้ให้สัมภาษณ์ล่วงหน้า และดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

5.2.2 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จากนั้นบันทึกภาพและเสียงไว้เป็นหลักฐานประกอบการสัมภาษณ์

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ มีขั้นตอนดังนี้

6.1.1 วิเคราะห์ข้อมูลของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

6.1.2 วิเคราะห์ข้อมูลของภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จำแนกเป็นรายด้านและรายข้อ แล้วนำค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) แล้วแปลความหมาย ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลอยู่ในระดับ มากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลอยู่ในระดับ มาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลอยู่ในระดับ ปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลอยู่ในระดับ น้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

6.1.3 เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดกลาง จําแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test)

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดกลาง ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความหมายในรูปของการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) หรือตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปมาน (Inductive method) คือ การพิจารณาความเหมือนกัน ความแตกต่าง และความสัมพันธ์ แล้วนำมาสรุปบรรยายเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดกลาง สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดกลาง พบว่าภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดกลาง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการสื่อสารดิจิทัล ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.66) รองลงมา คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.66) ด้านการรู้ดิจิทัล ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.66) และด้านความเป็นมืออาชีพทางดิจิทัล ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.69) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.74)

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดกลาง จําแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยภาพรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดกลาง ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูผู้สอน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความเป็นมืออาชีพทางดิจิทัล ไม่แตกต่างกัน ส่วนอีก 4 ด้านที่เหลือ คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ด้านการรู้ดิจิทัล ด้านการสื่อสารดิจิทัล และด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดกลาง ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูผู้สอน โดยใน 4 ด้านดังกล่าวมีประเด็นที่แตกต่างกัน ดังนี้ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ประเด็นที่แตกต่างกัน ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการวางแผน การถ่ายทอดวิสัยทัศน์ดิจิทัล ความสามารถสร้างกลยุทธ์ในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงานมุ่งมองทางด้านการจัดการศึกษา และทักษะในการใช้สื่อดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์และมีจรรยาบรรณของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ด้านการรู้ดิจิทัล ประเด็นที่

แตกต่างกัน ประกอบด้วย ทักษะในการนำเครื่องมือ อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงาน การทำงานร่วมกับผู้อื่นในสถานศึกษา การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้สอดคล้องกับกลยุทธ์และ เป้าหมายของสถานศึกษา 3) ด้านการสื่อสารดิจิทัล แตกต่างกันในทุกประเด็น และ 4) ด้านการสร้าง วัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล ประเด็นที่แตกต่างกัน ประกอบด้วย การสร้างวัฒนธรรมการทำงานให้มีการใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างสม่ำเสมอทั่วทุกงาน การปลูกจิตสำนึกทางเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีการใช้ ICT อย่างแพร่หลายในการจัดการเรียนการสอนของครู การสร้างสรรค์นวัตกรรม ความยืดหยุ่นของผู้บริหาร สถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน แตกต่างกัน

3. การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา นครราชสีมา ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 คน มีแนวทางในการ พัฒนา ดังต่อไปนี้

3.1 แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีวิสัยทัศน์ ดิจิทัล มีแนวทางในการพัฒนา คือ การเสริมสร้างผู้บริหารสถานศึกษาให้มีเจตคติที่ดีต่อการใช้เทคโนโลยี ดิจิทัล ทำความเข้าใจเป้าหมายทางการศึกษา แลกเปลี่ยนและรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรใน สถานศึกษา ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาวิสัยทัศน์ เพื่อกำหนดเป้าหมายร่วมกัน สร้างแรงบันดาลใจ กระตุ้นให้บุคลากรใช้เทคโนโลยี การถ่ายทอดวิสัยทัศน์ทางด้านดิจิทัล ทำได้ทั้งแบบเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ โดยพัฒนานโยบายความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัยของข้อมูลที่แข็งแกร่ง สร้าง เครือข่ายความร่วมมือร่วมกัน จัดทำแผนยุทธศาสตร์ ปรับใช้เทคโนโลยีให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ ประเมินโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีที่มีอยู่ของโรงเรียน ทรัพยากรที่มีและความพร้อม ด้านดิจิทัล ทักษะดิจิทัลของครู บุคลากรและนักเรียน เพื่อปรับปรุงพัฒนาด้านเทคโนโลยีดิจิทัล รวมถึงการ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ให้ทันสมัย

3.2 แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการรู้ดิจิทัล มี แนวทางในการพัฒนา คือ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษามีการศึกษาหาความรู้พัฒนาตนเอง ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีการพัฒนาวิชาชีพ พัฒนาตนเอง ให้เป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักและ เห็นถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งผู้บริหารสามารถพัฒนาตนเองได้หลายวิธี เช่น การอบรม การสัมมนา การนิเทศ การ PLC การศึกษาดูงาน การศึกษาพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหาร (Role model) มีกระบวนการเชิงระบบ วางระบบสารสนเทศต่างๆ ให้ครอบคลุมพันธกิจของสถานศึกษา ทุกมิติ จัดทำข้อมูลสารสนเทศให้เป็นเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ หรือจัดเก็บข้อมูลออนไลน์ โดยมีคำสั่งแต่งตั้ง บุคลากรเพื่อดูแลรับผิดชอบอย่างชัดเจน และนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบที่ หลากหลาย โดยใช้อย่างมีความรับผิดชอบและมีจริยธรรม การสร้างความตระหนักรู้ด้านความปลอดภัยใน โลกออนไลน์ โดยตระหนักถึงภัยคุกคามและมาตรการรักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์เพื่อปกป้องข้อมูล โรงเรียนและข้อมูลนักเรียน ใช้ระบบเทคโนโลยีในการกำกับ ติดตามและประเมินผลการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล อย่างสม่ำเสมอ

3.3 แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสื่อสารดิจิทัล มีแนวทางในการพัฒนา คือ ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการบริหารจัดการและพัฒนาสถานศึกษา มีการใช้เครื่องมือสื่อสารดิจิทัล เพื่อการสื่อสารที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพกับครู บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน มีการวางแผนร่วมกันกับชุมชน หรือกลุ่มโรงเรียน เพื่อสร้างแหล่งเรียนรู้ สร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยใช้มัลติมีเดีย บูรณาการองค์ความรู้จากแหล่งเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์และสูงสุด มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ เช่น การจัดประชุมคณะผู้บริหาร คณะครู ผ่านแอปพลิเคชันต่างๆ ในลักษณะออนไลน์ ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน และนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครูในการจัดการเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ สามารถใช้แพลตฟอร์ม เช่น Zoom, Google Meet และ แบ่งปันเรื่องราวความสำเร็จของนักเรียน นวัตกรรมของครู และความสำเร็จของโรงเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์อย่างหลากหลายช่องทาง โดยมีการประเมินประสิทธิผลของการสื่อสารดิจิทัลเป็นประจำ รวมถึงการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองโดยใช้ช่องทางมัลติมีเดียเป็นช่องทางในการสื่อสาร

3.4 แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความเป็นมืออาชีพทางดิจิทัล มีแนวทางในการพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเห็นถึงความสำคัญของการใช้ประโยชน์จากใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งจะส่งผลต่อการบริหารจัดการ การจัดสรรงบประมาณในการเตรียมทรัพยากรทางเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อรองรับการใช้งานและให้บริการกับครูบุคลากรและนักเรียน มีการเน้นนำและกระตุ้นให้ครู และบุคลากรเห็นความสำคัญของเทคโนโลยี เปิดใจเรียนรู้ ปรับใช้ และทำให้เกิดเป็นแนวปฏิบัติในการใช้อย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการระดมทรัพยากรร่วมกันกับภาคีเครือข่ายทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาในการสรรหาทรัพยากรและเทคโนโลยี รวมทั้งให้การสนับสนุนงบประมาณด้านอุปกรณ์หรือจัดหาสื่อเทคโนโลยีให้กับสถานศึกษาได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา โดยเฉพาะด้านการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการอภิปรายผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลเกี่ยวกับความโปร่งใสในการดำเนินงาน อันเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างการสนับสนุนงบประมาณ และทรัพยากรที่สำคัญ มีการรักษาความเป็นมืออาชีพบนโซเชียลมีเดีย โดยหลีกเลี่ยงการแบ่งปันข้อมูลส่วนบุคคลหรือข้อมูลที่ก่อให้เกิดข้อขัดแย้ง ซึ่งการจัดลำดับความสำคัญจะช่วยให้ผู้บริหารสามารถสร้างสภาพแวดล้อมทางดิจิทัลที่ปลอดภัย ครอบคลุม และมีประสิทธิภาพ

3.5 แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล มีแนวทางในการพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสร้างความตระหนักรู้ถึงประโยชน์ เห็นถึงประโยชน์ของการนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้ในสถานศึกษาให้มีความยั่งยืนระยะยาว สร้างความเป็นผู้นำอย่างต่อเนื่อง มีเจตคติที่ดีต่อเทคโนโลยีดิจิทัล สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม อาศัยหลักปรัชญา คุณธรรม ความดีงามมาใช้ในการทำงาน สร้างวัฒนธรรมความผูกพัน สร้างแบบอย่างที่ดีให้เกิดประโยชน์เชิงบวก มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ที่ชัดเจน สร้างระบบสารสนเทศที่ครูและบุคลากรในสถานศึกษาสามารถนำไปใช้ได้สะดวก รวดเร็ว สามารถใช้

ประโยชน์จากเครื่องมือ โปรแกรม เทคโนโลยีดิจิทัลต่างๆ ให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมวัฒนธรรมการทำงานร่วมกัน โดยใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการเรียนรู้ การสร้างนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ในการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ครูได้ใช้เครื่องมือดิจิทัลและวิธีการใหม่ๆ เพื่อดึงดูดนักเรียนและปรับปรุงผลลัพธ์การเรียนรู้ โดยใช้อย่างมีจริยธรรม

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสื่อสารดิจิทัล ซึ่งอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ในยุคปัจจุบันการสื่อสารดิจิทัลเป็นสิ่งสำคัญ เป็นทักษะที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องพัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีความรู้ มีทักษะ คิดริเริ่ม ปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ใหม่ยิ่งขึ้น และด้วยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา มีนโยบายในการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศ และปรับระบบให้เป็นดิจิทัล มีการสนับสนุนให้สถานศึกษาทุกแห่งสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสื่อสารให้มากขึ้น เช่น การประชุมออนไลน์ การจัดอบรมออนไลน์ เป็นต้น ดังนั้นจึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้ และทักษะในด้านเทคโนโลยีในการสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็นการฟัง พูด อ่าน เขียนเพื่อการสื่อสาร ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล ด้านการสื่อสารดิจิทัลอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มุฮำหมัดรุสลัน ลือบาเกลูติง (2564) ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ตรัง กระจบี ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ตรัง กระจบี ด้านการสื่อสารดิจิทัลอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภูริรัตน์ สุกใส (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการสื่อสารด้วยดิจิทัลอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยภาพรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูผู้สอน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้สอนมีความแตกต่างกัน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้กำหนดวิสัยทัศน์ทางด้านดิจิทัลขององค์กร มีมุมมองทางด้านการจัดการศึกษาที่ทันสมัย สามารถสร้างกลยุทธ์ในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงาน มุ่งเน้นที่ประสิทธิผล มองภาพรวมของบริหารจัดการทั้งองค์การครอบคลุมภารกิจทุกอย่างในสถานศึกษา ส่วนครูผู้สอนมีหน้าที่หลักในการจัดการเรียนรู้ หน้าที่ในการพัฒนานักเรียนครูจึงมุ่งเน้นไปที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นหลัก จึงส่งผลทำให้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลที่แตกต่างกัน ซึ่ง

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กันตชาติ กุดนอก (2565) เรื่องภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยภาพรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เลอศักดิ์ ตามา และสุมาลี ศรีพุทธรินทร์ (2564) ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

3. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา พบว่า ในการใช้เทคโนโลยีควรมีการใช้อย่างมีจริยธรรม โดยตระหนักถึงภัยคุกคามและมาตรการรักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์เพื่อปกป้องข้อมูลโรงเรียนและข้อมูลนักเรียน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ในยุคปัจจุบันที่มีการใช้เทคโนโลยี ใช้สื่อสังคมออนไลน์กันอย่างแพร่หลาย อาจมีการกดไลค์ กดแชร์ ข้อมูล ข่าวสาร ออนไลน์ ที่อาจจะจริงหรือเท็จ ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องระมัดระวังเป็นอย่างมาก และในการปกป้องข้อมูลส่วนตัวในโลกออนไลน์ของนักเรียนและสถานศึกษาถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญ ที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีนโยบาย มีมาตรการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลอย่างเหมาะสม เพราะหากข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน ผู้ปกครอง หรือแม้กระทั่งครูและบุคลากรในโรงเรียน ถูกเผยแพร่ไปหรือตกไปอยู่ในมือของผู้ที่ไม่น่าไว้วางใจ อาจถูกละเมิดได้ จึงต้องใช้อย่างระมัดระวัง โดยมีการอบรมให้ความรู้แก่ครูและบุคลากรเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำผิดทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมถึงสร้างความตระหนักแก่ครูและบุคลากรในโรงเรียนให้รู้จักสิทธิและความรับผิดชอบออนไลน์ ไม่รบกวนการทำงาน ทำร้าย หรือละเมิดสิทธิของผู้อื่น ไม่ละเมิดการใช้ทรัพยากรคอมพิวเตอร์ของผู้อื่น และใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเคารพกฎระเบียบ ดังนั้นการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม จึงเป็นสิ่งที่ต้องตระหนักและให้ความสำคัญ สอดคล้องกับแนวคิดของ ชัญญาภัค ไยดี (2561) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติที่ชัดเจนด้านการใช้เทคโนโลยีของสถานศึกษาอย่างปลอดภัยร่วมกับผู้เรียน มีภูมิคุ้มกัน และทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้อย่างถูกต้องและปลอดภัย ด้วยการวางระบบโครงสร้างการใช้งานเทคโนโลยีให้อยู่ในกรอบของความปลอดภัย กฎหมายและ จริยธรรม สร้างความตระหนักให้ผู้เรียนได้ เห็นถึงประโยชน์และโทษของการใช้เทคโนโลยีที่ผิดกฎหมายและจริยธรรม สอดคล้องกับ แนวคิดของ ลัดสะหมี พอนไซ (2565) กล่าวว่า การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีจริยธรรมบนโลกออนไลน์ โดยรู้ถึงคุณค่าและจริยธรรมจากการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และตระหนักถึงผลพวงทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ที่เกิดจากการใช้อินเทอร์เน็ต การกดไลค์ กดแชร์ ข้อมูล ข่าวสาร ออนไลน์ รวมถึงรู้จักสิทธิและความรับผิดชอบออนไลน์

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

1.1 ควรมีการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา รวมถึงครูผู้สอนให้มีการพัฒนาหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านความรู้ และด้านการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ศึกษาแนวโน้มและผลกระทบของเทคโนโลยีที่มีต่อสถานศึกษา มีการนิเทศติดตาม และประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการบริหารงานในโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

1.2 ควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาเกิดความเข้าใจและปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิสัยทัศน์ เพื่อกำหนดเป้าหมายร่วมกัน และผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีดิจิทัล

1.3 ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพ พัฒนาการเองให้มีความรู้ ความเข้าใจถึงเทคโนโลยีดิจิทัลที่จำเป็นในทางปฏิบัติงาน และนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย โดยใช้อย่างมีความรับผิดชอบ และมีจริยธรรม การสร้างความตระหนักรู้ด้านความปลอดภัยในโลกออนไลน์ โดยมีการเข้ารับการอบรมให้ความรู้ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางดิจิทัลต่าง ๆ และระเบียบการปฏิบัติที่ไม่ขัดกับกฎหมาย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานต้นสังกัดระดับเขตพื้นที่ และระดับส่วนกลาง

2.1 ควรมีการสนับสนุนให้มีการอบรมให้ความรู้ และเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลแก่ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการสื่อสารดิจิทัล ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ด้านการรู้ดิจิทัล ด้านความเป็นมืออาชีพทางดิจิทัล และด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล

2.2 ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ของสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาในด้านดังกล่าวทั้งในเขตพื้นที่ของตนเอง และเขตพื้นที่อื่น เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ให้เกิดการพัฒนาและนำไปสู่การพัฒนาต่อไป

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอื่น

3.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอื่น นครราชสีมา หรือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอื่น โดยจำแนกตามขนาดโรงเรียน หรือ ประสิทธิภาพในการทำงาน

3.3 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา หรือสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอื่น

3.4 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา หรือสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอื่น

องค์ความรู้ใหม่

แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาให้ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ตามองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา 5 ด้าน มีแนวทางในการพัฒนา ดังนี้

1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล : เสริมสร้างให้ผู้บริหารสถานศึกษาให้มีเจตคติที่ดีต่อการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ทำความเข้าใจเป้าหมายทางการศึกษา แลกเปลี่ยนและรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ หลักสูตร และการดำเนินการของสถานศึกษา ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาวิสัยทัศน์ สร้างแรงบันดาลใจ กระตุ้นให้บุคลากรใช้เทคโนโลยีในทุกภาคส่วน

2. ด้านการรู้ดิจิทัล : เห็นถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มีการพัฒนาวิชาชีพ พัฒนาตนเอง โดยการอบรม การสัมมนา การนิเทศ การ PLC การศึกษาดูงาน ให้เป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจ ทันทต่อการเปลี่ยนแปลง ใช้ระบบเทคโนโลยีในการกำกับ ติดตามและประเมินผลการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างสม่ำเสมอโดยตระหนักถึงภัยคุกคามและมาตรการรักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์ โดยเข้าใจหลักการพื้นฐานและศักยภาพของเทคโนโลยีดิจิทัลในด้านการจัดการศึกษา

3. ด้านการสื่อสารดิจิทัล : ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการใช้เครื่องมือสื่อสารดิจิทัล เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา มีการสื่อสารที่ชัดเจน มีประสิทธิภาพกับครู บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน มีการวางแผนร่วมกัน เพื่อสร้างแหล่งเรียนรู้ และสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

4. ด้านความเป็นมืออาชีพทางดิจิทัล : ร่วมกันกับภาคีเครือข่ายทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาในการระดมทุน สรรหาทรัพยากรและเทคโนโลยี รวมทั้งให้การสนับสนุนงบประมาณด้านอุปกรณ์หรือจัดหาสื่อเทคโนโลยีให้กับสถานศึกษาได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

5. ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล : สร้างความเป็นผู้นำอย่างต่อเนื่อง สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม กำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน สร้างระบบสารสนเทศที่ครูและบุคลากรในสถานศึกษาสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อยกระดับการศึกษาและเตรียมผู้เรียนให้พร้อมสำหรับความสำเร็จในโลกที่ขับเคลื่อนด้วยดิจิทัล

เอกสารอ้างอิง

- กันตชาติ กุดนอก. (2564). *ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- เจษฎา ชวนะไพศาล. (2563). *แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตทวารวดีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาวิทาลัยศิลปากร.
- ชัยญูภาค ไยดี. (2561). การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา. *วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์*, 8(1), 150-164.
- ดาวรรุวรรณ ถวิลการ. (2564). *ภาวะผู้นำดิจิทัล*. ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุง*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ภูริรัตน์ สุกใส. (2565). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา กับความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- มูฮำหมัดรุสลัน ลือบากะลูติง. (2565). *ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ลัดสะหมี พอนไซ. (2565). *การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อเสริมสร้างผลผลิตทางดิจิทัลของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาการพัฒนาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- เลอศักดิ์ ตามา และสุมาลี ศรีพุทธรินทร์. (2564). ภาวะผู้นำคุณดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. *วารสารรัชตภาคย์ มหาวิทยาลัยนครพนม*, 15(38), 227.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2561). *การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา. (2565). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2565*. (ออนไลน์) (อ้างเมื่อ 5 พฤษภาคม 2566). จาก <http://31.mattayom31.go.th/2022/03/10/แผนปฏิบัติการ-ประจำปีงบประมาณ>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562*. (ออนไลน์) (อ้างเมื่อ 20 มิถุนายน 2566). จาก <https://www.obec.go.th/wp-content/uploads/2018/10/OBECPolicy62.pdf>

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565) *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสาม พ.ศ. 2566 – 2570*. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ. 2565. ราชกิจจานุเบกษา. (ออนไลน์) (อ้างเมื่อ 5 พฤษภาคม 2566). จาก [https://www.nesdc.go.th/download/Plan13/ Doc/Plan13_Final.pdf](https://www.nesdc.go.th/download/Plan13/Doc/Plan13_Final.pdf).
- Sheninger, E. C. (2014). *Digital leadership: changing paradigms for changing times*. United States of America: Corwin.